

Išvaduotos ir sąlygotos sielos

Jivos egzistuoja dviejose būsenose: išvaduotame būvyje (mukta-daśā) ir materialaus sukaustymo būvyje (saṁsāra-baddha-daśā). Jivos, kurios yra tyri Śrī Kṛṣṇos bhaktai ir kurių niekuomet nesupančiojo māyā, arba kurios išsivadavo iš materialios egzistencijos Kṛṣṇos malonės dėka, vadinamos mukta-jīvomis. Išvaduotas egzistencijos būvis vadinamas mukta-daśā. Iš kitos pusės baddha-jīvos yra tos, kurios užmiršo Śrī Kṛṣṇą ir yra māyos naguose nuo neatmenamų laikų. Jų sąlygota egzistencija vadinama saṁsāra-baddha-daśā. Jivos, laisvos nuo māyos, vadinamos cinmaya – visiškai dvasinės, o jų gyvenimo esmė yra tarnystė Kṛṣṇai (kṛṣṇa-dāśya). Jie gyvena ne šiame materialiam pasaulyje, o viename iš tyrų dvasinių pasaulių, tokių kaip Goloka, Vaikuṇṭha arba Vṇḍāvanas. Jīvų, laisvų nuo māyos, yra nesuskaičiuojama gausybė. [\[1\]](#)

Kaip māyā suriša sielas?

Māyos surištų sielų taip pat yra nesuskaičiuojama gausybė. Jos nusisuko nuo Kṛṣṇos (kṛṣṇa-vimukhatā), todėl Kṛṣṇos šešėlinė energija (chāya-śakti) arba māyā, surišo jas savo trigubomis virvėmis, padarytomis iš trijų materialios gamtos savybių: sattva-guṇos (dorybės), rajo-guṇos (aistros) ir tamo-guṇos (neišmanymo). Sąlygotos sielos patenka į pačius įvairiausių egzistencijos būvius, priklausomai nuo šių gunų įtakos proporcijų. Tik pagalvokite apie jīvų kūnų, nuotaikų, išvaizdų, prigimčių, gyvenimo sąlygų ir judėjimo įvairovę. [\[2\]](#)

Kas yra material egzistencija?

Kai jīva patenka į materialią egzistenciją, ji įgyja naujo tipo ego. Tyrame egzistencijos būvyje jīvos ego reiškia: „Aš esu Kṛṣṇos tarnas“, tačiau sąlygotame būvyje atsiranda daugybė skirtingų ego tipų, kurie verčia gyvą būtybę mąstyti: „aš esu žmogus“, „aš esu devatā“, „aš esu gyvulys“, „aš esu karalius“, „aš esu brāhmanas“, „aš esu neliečiamasis“, „aš esu ligonis“, „aš esu alkanas“, „aš esu paniekintas“, „aš esu dosnus“, „aš esu vyras“, „aš esu žmona“, „aš esu tėvas“, „aš esu sūnus“, „aš esu draugas“, „aš esu mokslininkas“, „aš esu gražus“, „aš esu turtingas“, „aš esu vargšas“, „aš esu laimingas“, „aš esu liūdnas“, „aš esu stiprus“, „aš esu silpnas“. Šios nuotaikos vadinamos ahaṁtā, pažodžiui tai reiškia „aš“ pojūtis arba klaidingas ego.

Be šios ahaṁtā yra kita funkcija, vadinama mamatā („savininkiškumas“ arba pojūtis „mano“), kuri įsiskverbia į jīvos prigimtį.

Tokios nuotaikos pavyzdžiai yra: „Tai mano namas“, „tai mano nuosavybė“, „tai mano turtas“, „tai mano kūnas“, „tai mano vaikai“, „tai mano žmona“, „tai mano vyras“, „tai mano tėvas“, „tai

mano motina“, „tai mano kasta“, „tai mano rasė“, „tai mano jėga“, „tai mano grožis“, „tai mano savybės“, „tai mano išsilavinimas“, „tai mano atsižadėjimas“, „tai mano žinios“, „tai mano išmintis“, „tai mano darbas“, „tai mano tarnai ir pavaldiniai“.

Visas šis kolosalus reikalas, paleidžiantis „aš“ ir „mano“ mechanizmą, vadinamas saṃsāra (materiali egzistencija).

Sampratos „aš“ ir „mano“ egzistuoja ir išvaduotame būvyje, tačiau čia jos dvasinės ir neturi jokių trūkumų. Išvaduota siela dvasiniame pasaulyje suvokia savo tyrą prigimtį tiksliai taip, kaip ją sukūrė Bhagavānas. Dvasinėje buveinėje veikia įvairūs tikro ego tipai, iš kurių kiekvienas turi sau būdingą „aš“ pojūtį, todėl ten taip pat yra daugybė tipų cid-rasos, transcendentinių jausmų mainų. Visi skirtingi dvasiniai reikmenys (cinmaya upakarana), sukuriantys konstitucinius rasos elementus, patenka į „mano“ kategoriją. [\[3\]](#)

Kuo blogos įvairios „aš“ ir „mano“ sampratos sąlygotame būvyje?

Tyrame būvyje sampratos „aš“ ir „mano“ yra tikros, o materialioje egzistencijoje jos yra įsivaizduojamos, primestos gyvai būtybei. Tai reiškia, kad šios sampratos nėra tikri jėvos aspektai, bet yra viso labo tik klaidingos tapatybės ir santykiai. Atitinkamai, visa materialių tapatybių įvairovė materialioje egzistencijoje yra nepastovi ir nereali, ir sukelia tik momentinę laimę ir kančią. [\[4\]](#)

Mahabhārata apie materialią egzistenciją

Mahabharatoje, 11 knygoje 5-6 dalyse, pasakojama istorija apie materialią egzistenciją:

Vidura tarė: „Vienas brāhmanas, gyvenantis didžiuliam pasaulyje, kartą atsidūrė dideliame, neįžengiamame miške, knibždančiame plėšrių žvėrių. Iš visų pusių puolė liūtai ir kiti žvėrys, dideli kaip drambliai. Visi jie garsiai riaumojo. Tokia buvo šio miško ypatybė, dėl kurios pats Yama jo bijotų. Dairantis po šį mišką, brāhmano širdis labai sunerimo. Jo plaukai pasistojo piestu, o kartu pasirodė ir kiti baimės požymiai. Pakliuvęs į mišką, jis pradėjo lakstyti šen bei ten, žvalgydamasis visomis kryptimis, ieškodamas prieglobsčio. Norėdamas išvengti šių baisių padarų, jis bėgo išsigandęs. Tačiau jam nepavyko atitrūkti ar išsilaisvinti nuo jų. Tuomet jis pamatė, kad šį siaubingą mišką juosia tinklas, ir kad baisi moteris stovi ten, ištiesusi rankas. Šis didelis miškas taip pat buvo apsuptas daugybės bauginančių penkiagalvių gyvačių, aukštų kaip uolos, liečiančių dangų. Miške buvo duobė, kurios anga buvo padengta daugybės kietų ir

nelanksčių vijoklių bei augalų. Beklaidžiodamas brāhmanas įkrito į šią nematomą duobę. Jis susipainiojo tarp vijoklių, tankiai susipynusių tarpusavy, ir atrodė tarsi didelis duonmedžio vaisius, kabantis ant stiebelio. Jis kabėjo taip, pėdomis į viršų, o galva žemyn. Kol jis buvo tokioje pozoje, jį užpuolė kitos nelaimės. Duobės dugne jis pastebėjo didelę ir galingą gyvatę. Šalia duobės jis taip pat pamatė milžinišką dramblių. Dramblys buvo tamsios spalvos ir turėjo šešis veidus bei dvylika kojų. Gyvūnas po truputį artinosi prie duobės, padengtos vijokliais ir medžiais. Tarp medžio (augusio prie duobės krašto) šakelių skraidė daugybė baisių bičių, neseniai gėrusių medaus, surinkto koryje, aplink kurį skaidė didelis spiečius. Vėl ir vėl jis svajoto paragauti šio medaus, kuris nors ir saldus visoms būtybėms, patrauklus tik vaikams. Medus (surinktas koryje) daugybe srovelių tekėjo žemyn. Žmogus, kabantis duobėje, nuolat gėrė šias sroveles. Tačiau gerdamas medų tokioje apgailėtinoje situacijoje, jis niekaip negalėjo numalšinti troškulio. Nepasotintas išgertu medumi, žmogus norėjo vis daugiau. Net ir tuomet jis nepasidarė abejingas gyvenimui. Net ir čia žmogus tikėjosi gyventi toliau. Juodos ir baltos žiurkės graužė šio medžio šaknis. Žmogus bijojo plėšrūnų, baisios moters miško pakrašty, gyvatės duobės dugne, dramblio prie duobės krašto, bijojo, kad medis nugrius, pagaužtas žiurkių ir galiausiai bijojo bičių, skraidančių aplink ir geriančių medų. Tokioje būklėje jis leido laiką laukiniame miške, praradęs visus pojūčius, bet neprarasdamas vilties pratęsti savo gyvenimą.“

Dhātarāra tarė: „Vaje, didelė buvo to žmogaus kančia ir skausmo kupinas jo gyvenimas! Pasakyk man, geriausias iš pasakotojų, iš kur tas jo prisirišimas prie gyvenimo ir kur jo laimė? Kur tas kraštas, toks nepalankus dorybei, kuriame gyvena šis žmogus? O, pasakyk man, kaip gali šis žmogus išsivaduoti iš tokio didelio siaubo? Pasakyk man visa tai! Mes dėl jo kažkaip pasistengsime. Mano užuojauta buvo stipriai sujaudinta, išgirdus apie sunkumus, neleidžiančius jam išsigelbėti!“

Vidura tarė: „Žmonės, išmanantys mokymų religiją, o karaliau, cituoja šią istoriją kaip palyginimą. Supratęs teisingai šią istoriją, žmogus gali pasiekti palaimą pomirtiniuose pasauliuose. Laukinė gamta yra didysis pasaulis. Neįžengiamas miškas jame yra ribota mūsų gyvenimo sfera. Plėšrūnai, kurie buvo paminėti, yra ligos, kurios mus puola. Milžinišką moterį, gyvenančią miške, išminčiai vadina senatve, sunaikinančia kūno grožį ir spindesį. Duobe yra vadinamas kūnas, arba visų įkūnytų būtybių fiziniai rėmai. Milžiniška gyvatė duobės dugne yra laikas – visų įkūnytųjų būtybių naikintojas. Iš tiesų laikas yra pasaulio naikintojas. Vijoklių pynės, augančios virš duobės, ant kurių tas žmogus kybojo žemyn galva, yra gyvenimo troškimai, kuriuos puoselėja visos gyvos būtybės. Šešiagalvis dramblys, o karaliau, einantis prie medžio ant duobės krašto, yra metai. Jo šeši veidai yra metų laikai, o jo dvylika kojų yra dvylika mėnesių. Žiurkės ir gyvatės, graužiančios medį, yra dienos ir naktys, trumpinančios visų gyvų būtybių gyvenimo trukmę. Bitės, šioje istorijoje, yra mūsų troškimai. Iš korių tekančio medaus srovelės yra malonumai, patiriami tenkinant troškimus, prie kurių žmonės taip stipriai prisirišę. Išminčiai žino, jog gyvenimo eiga yra būtent tokia. Tokio žinojimo dėka jie gali sutraukti gyvenimo pančius.“

Ar realus šis materialus pasaulis?

Upaniṣados dažnai kviečia vaduotis iš materialaus pasaulio kaip iliuzijos. Įžymi mantra sako: „Iš nebūties vesk mane į būtį, iš tamsos vesk mane į šviesą, iš mirties vesk mane į nemirtingumą.“

[5]

Todėl dažnai kyla klausimas, realus ar klaidingas (netikras) yra šis materialus pasaulis, iš kurio kviečiama vaduotis.

„Kaip tekančios upės išnyksta vandenyne, palikusios vardus ir pavidalus, taip ir išmanantis žmogus išsilaisvinęs iš vardų ir formų (nāmarūpad vimuktaḥ) pasiekia Dievišką Asmenį, aukštesnį už aukščiausią.“ [6]

Dėl praktinių sumetimų materialus pasaulis gali būti laikomas tiesa (realybe), bet jis yra klaidingas ar nerealus (anṛta) lyginant jį su „Tiesų tiesa, Absoliučia Tiesa“, ir būtent šis klaidingumas nuslepia mūsų tikruosius troškimus. Kitaip tariant laikini (egzistuojantys laike) dalykai yra ir tikri ir netikri. Kitaip nei dažnai manoma, Vedanta iš tikrųjų neneigia laikinumo egzistencijos, „nes šito reiškinių pasaulio, kurio empirinį realumą pagrindžia visos tinkamos suvokimo priemonės, negalima paneigti be nuorodos į transcendentinę Realybę ar be supratimo apie Ją, šio pasaulio pagrindą,“ [7]

„Išoriniai objektai nėra neegzistuojantys, nes mūsų sąmonė jų egzistavimą paliudija.“ [8]

Vedantos pozicija tobulai atitinka Platono požiūrį, pagal kurį reiškiniai yra „klaidingi“ (pheydos = anṛta) taip kaip imitacija, kuri nors egzistuoja, nėra tas „tikrasis dalykas“, kurį ji imituoja; Vedanta taip pat atitinka krikščionišką doktriną, kaip ją suformulavo šv. Augustinas: „Aš žiūrėjau į tuos kitus, po Tavimi, ir aš mačiau, kad jie nei visiškai yra nei jų visiškai nėra. Jie turi egzistenciją (esse), nes jie yra iš Tavęs; bet jie neturi egzistencijos, nes jie nėra tai, kas Tu esi. Nes tik tai yra iš tiesų, kas lieka nekintama; Dangus ir Žemė yra gražūs ir geri ir jie yra (sunt), nes Dievas juos padarė, bet lyginant su Tavimi, jie nėra nei gražūs nei geri, nei jie yra (nec sunt).“ [9] Vedantos mokymas, kad pasaulis yra „meno kūrinys“ (māyā-maya) nėra iliuzijos doktrina. Ji greičiau atskiria santykinę kūrinio realybę nuo didesnės Kūrėjo realybės (māyin, nirmāṇ akāra), kuriame glūdi kūrinio paradigma. Pasaulis yra Dievo apvaizda; ir tikrai tik mūsų kaltė, jei „dalykus, kurie buvo padaryti“, painiojame su realybe, pagal kurią jie buvo padaryti, reiškinį su tuo, ką šis reiškinys vaizduoja. Dar daugiau, „iliuzijos“ negalima priskirti objektui, jį gali kilti tik suvokiančiajame; šešėlis yra šešėlis, ką mes apie jį begalvotume. [10]

Šis pasaulis, nors ir apgaulingas, vis dėlto nėra klaidingas (neegzistuojantis). Ką mes valia jis yra realybė. Jivos idėjos „aš“ ir „mano“, atsiradusios jai įžengus į materialų pasaulį, yra klaidingos. Manantys, jog šis pasaulis yra klaidingas, yra mąyāvādžiai, iliuzijos teorijos šalininkai. Tokie žmonės yra įžeidėjai. [\[11\]](#)

Kodėl mes įsivėlėme į šiuos iliuzinius santykius?

Bhagavānas yra visiškai pilna dvasinė esybė (pūrā a-cid vastu), o jivos yra dvasios dalelytės (cit-kaṁ a). Pradžioje jivos atsiduria ant ribinės linijos, skiriančios materialų ir dvasinį pasaulį. Jivos, kurios nepamiršo savo santykio su Kāṁ a, gauna galią iš cit-śakti ir patenka į dvasinę karalystę, kur tampa amžiniais Jo palydovais ir gali mėgautis tarnystės Jam palaima.

Tos jivos, kurios nosisuko nuo Kāṁ a, panorą mėgautis māyā, ir tada māyā savo galia patraukė jas prie savęs. Nuo tos akimirkos prasidėjo materialinė egzistencija, o mūsų dvasinė tapatybė išnyko. Todėl mes galvojame: „Aš mėgaujusi māyā“. Šis klaidingas ego padengia mus pačiomis įvairiausiomis klaidingomis tapatybėmis.

Kodėl mūsų tikroji tapatybė nepasirodo, nepaisant reikšmingų pastangų?

Net jei gyva būtybė pradeda eiti dvasiniu keliu, ne taip lengva jai atsikratyti neteisingos tapatybės, netikro ego. Šventraščiai skiria dviejų rūšių pastangas: tinkamas ir netinkamas. Tinkamos pastangos be abejonės išsklaidys netikrą ego, tačiau kaip tai gali padaryti netinkamos pastangos? Kai kurie žmonės galvoja, kad jų širdis apsivalys sekant karma-kāṁ a, ir kad jie išsivaduos iš māyos, praktikuodami brahma-jñānā. Tokios pastangos yra netinkamos. Kiti galvoja, kad praktikuodami aṁ āṁ ga-yoga, jie pakliūs į samādhi-yoga ir pasieks tobulumą. Tai kitas netinkamų pastangų pavyzdys. Yra taip pat ir kitų pavyzdžių. Šie metodai yra netinkami, nes jie sukuria daugybę kliūčių, trukdančių pasiekti trokštamą tikslą. Be to, jie suteikia labai menką galimybę pasiekti tikslą. Problema ta, kad mūsų materialinė egzistencija prasidėjo dėl įžeidimo, ir kol mes negausime mūsų įžeistos asmenybės malonės, mes negalėsime išsivaduoti iš materialių sąlygų ir pasiekti tyrą, dvasinę padėtį.

Sādhu-saṁ ga (bendravimas su atsidavusiais) ir prapatti (atsidavimas) yra tinkamos priemonės. Apie sādhu-saṁ ga „Śrīmad-Bhāgavatam“ (11.2.30) sako:

*ata ātyantika k̄ ema
p̄ cchāmo bhavato 'naghā
sa sāre 'smin k̄ a ārdho 'pi
sat-sa ga śevadhir n̄ ām*

„O neturintis nuodėmės, mes klausiamo tavęs apie aukščiausią gėrį. Šiame materialame pasaulyje net akimirka bendravimo su śuddha-bhakta yra didžiausias turtas žmonėms.“

Prapatti aprašyta „Bhagavad-gītoje“ (7.14) taip:

*daivī hy e ā gu amayī
mama māyā duratyayā
mām eva ye prapadyante
māyām etā taranti te*

„Ši dieviška mano energija, vadinama daivī-māyā, susideda iš trijų gamtos guų – sattva, rajas ir tamas. Žmonės negali įveikti šios māyos savo pastangomis, todėl ją labai sunku nugalėti. Tik tie, kurie atsidavė Man, gali įveikti šią Mano energiją.“

Jivos kelionė materialame pasaulyje

Śrī Jagadānanda savo knygoje „Śrī Prema-vivarta“ labai gražiai aprašė įvairių jīvų padėtį (6.1-13).

„Jīva yra nereikšminga dvasinės sąmonės dalelytė, tarsi šviesos atomas, sklindantis iš saulės. Śrī Kṛṣṇa yra pilna dvasinė sąmonė, transcendentinė saulė. Kol jīvos dėmesys sutelktas į Kṛṣṇą, ji išlaiko pagarbą Jam. Tačiau, kai ji nukreipia savo dėmesį nuo Kṛṣṇos, ji panori materialių malonumų. Kṛṣṇos klaidinanti energija māyā, esanti šalia jīvos, iš karto surakina ją savo glėbyje.“

Jīvos, nususukusios nuo Kṛṣṇos, dharma tuoj pat padengiama, lygiai taip pat, kaip padengiamas vaiduoklių apsėsto žmogaus intelektas.

Ji pamiršta Bhagavāno ir savo, Hari tarno, tapatybes. Tapusi māyos verge, ji ilgą laiką klaidžioja šen bei ten, apgaulingoje materialioje egzistencijoje.

Kartais ji tampa karaliumi, kartais pavaldiniu, kartais brāhmaṇu, o kartais śūdra. Kartais ji yra laiminga, kartais kenčia, o kartais ji tampa mažyčiu vabzdžiu.

Kartais ji yra rojuje, kartais žemėje, o kartais pragare. Kartais ji yra deva, o kartais demonas. Kartais ji yra tarnas, o kartais šeimininkas.

Jei beklaidžiojant po materialią egzistenciją jai labai pasiseka ir ji sutinka tyrus bhaktus, ji gali sužinoti apie savo tikrąją tapatybę, ir tada jos gyvenimas tampa prasmingas.

Bendraudama su tokiais bhaktais, jīva supranta savo tikrąją tapatybę ir tampa abejinga materialiams malonumams. Gailiai grauždamasi dėl savo padėties, ji sielojasi: „Vaje! Vaje! Kodėl aš tiek ilgai tarnavau māyai?“

Ji verkia ir verkia, melddamasi lotosinėms Bhagavāno pėdoms: „O Kṛṣṇa! Esu amžinas Tavo tarnas, tačiau atsisakiau tarnystės Tavo lotosinėms pėdoms, todėl aš sužlugau. Kas žino, kiek laiko aš, māyos vergas, klaidžiojau be tikslo?“

“O Patita-pāvana (puolusiųjų Gelbėtoju)! O Dīna-nātha (vargšų Viešpatie)! Prašau, apsaugok šią menką sielą. Išvaduok mane iš Tavo māyos ir užimk mane tarnyste Tau.“ Śrī Kṛṣṇa yra malonės vandenynas, todėl, kai bent kartą išgirsta jīvą taip apgailėtinau verkiant, Jis greitai perneša ją per šią neišmatuojamą materialią energiją.

Kṛṣṇa suteikia jīvai Savo cit-śakti, todėl māyos galia patraukti sielą po truputį silpnėja. Tuomet jīva atsuka nugarą māyai ir trokšta pasiekti Kṛṣṇą. Ji vėl ir vėl garbina Kṛṣṇą, kol galiausiai pasiekia Jo lotosines pėdas.

Todėl vienintelis tikras metodas perkirsti šią neišmatuojamą materialią egzistenciją yra kartoti kṛṣṇa-nāmaḥ bhaktų bendrijoje.“ (citatų pabaiga)

Kṛṣṇos išorinė energija

Kṛṣṇos išorinė energija (bahiranga-śakti) yra Jo vidinės energijos svarūpa-śakti iškreiptas atspindys. Tokiu būdu šios energijos sukurti objektai neturi faktinės egzistencijos ir negali suteikti jīvai pasitenkinimo. Medžio atspindys vandenyje ne tik turi iškraipytas proporcijas (viskas jame atvirkščiai), bet ir negalime nusiskinti vaisiaus nuo tokio medžio, nes pats medis yra iliuzinis. Visa materiali gamta vadinama māyā-jagad – iliuzijos pasauliu, kuriame jīva – gyvoji būtybė – tikisi rasti faktinę egzistenciją ir prieglobstį, bet pagal apibrėžimą šių dalykų čia rasti negali.

Išorinė energija pasireiškia kaip materialus pasaulis ir sukuria nesuskaičiuojamas visas, kuriose veikia įvairiausios materialios energijos. Ji vadinama išorine, kadangi kokybiškai atskirta nuo amžinai dvasinio Aukščiausio Dievo Asmens kūno, panašiai kaip pienas skiriasi nuo karvės, nors yra karvės energija.

„Bhagavad-gītoje“ (7.4) Kṛṣṇa taip aprašo Savo išorinę energiją:

*bhūmir āpo 'nalo vāyuḥ
khaḥ mano buddhir eva ca
ahaḥ kāra itīyaḥ me
bhinnā prakṛtir aśadhā*

„Žemė, vanduo, ugnis, oras, eteris, protas, intelektas ir klaidingas ego – visi kartu sudaro šias aštuonias Mano atsietas materialias energijas.“

Jeigu materialioji energija yra atskirta (išorinė), ar tai reiškia, kad ji nepriklausoma nuo Viešpaties?

„Bhagavad-gītoje“ (9.10) Kṛṣṇa paaiškina, kad nors materialioji gamta atskirta nuo Jo, vis dėlto ji nėra nepriklausoma:

*mayādhyakṣaṇa prakṛtiḥ
sūyate sa-carācaram
hetunānena kaunteya
jagad viparivartate*

„Ši materiali gamta, kuri yra viena iš Mano energijų, veikia Mano nurodymu, o Kuntī sūnau, taip sukurdamą visas judančias ir nejudančias gyvąsias esybes. Jos įtakoje ši kūrinija vėl ir vėl sukuriamą ir sunaikinama.“

Taigi, kadangi materiali gamta susijusi su Dievu ir paklūsta Jo valiai, ji vadinama dieviškąja. Todėl kaip žmonės besistengtų įveikti jos įtaką, arba palenkti ją savo valiai, jiems niekas nepavyks. Štai ką Kṛiṣṇa apie tai sako „Bhagavad-gītoje“ 7.14:

*daivī hy eṣā guṇa-mayī
mama māyā duratyayā
mām eva ye prapadyante
māyām etāṁ taranti te*

„Šią dievišką mano energiją, susidedančią iš trijų materialios gamtos gunų, yra sunku nugalėti. Tačiau tie, kurie atsidavė Man, gali lengvai ją įveikti.“

O kodėl žmogui reikia įveikti šią materialią energiją? Kokias problemas ji sukuria?

Sąmoningai arba nesąmoningai, visas žmogaus gyvenimas praeina kovojant su materialia gamta. Tai vyksta savaime, kadangi materialus pasaulis svetimas gyvųjų būtybių prigimčiai. „Bhagavad-gītoje“ (8.15) materialus pasaulis aprašomas dviem žodžiais:

duḥ khālayam – kančių buveinė;
aśāśvatam – laikinas.

Prahlāda Mahārāja „Śrīmad Bhāgavatam“ 7.7.42 ir 7.9.25 sako:

*sukhāya duḥ kha-mokḥ āyaḥ
saḥ kalpa iha karmī aḥ
sadāpnotīhayā duḥ khamḥ
anīhāyā sukhāv taḥ*

„Šiame materialiam pasaulyje kiekvienas materialistas trokšta būti laimingas ir atsikratyti kančios, todėl atitinkamai elgiasi. Tačiau iš tiesų, žmogus yra laimingas tol, kol jis nesiekia laimės; kai jis pradeda ieškoti savo laimės, iš karto prasideda visos jo kančios.“

*kuṭrāśī aḥ śruti-sukhā mḥ gaṭī i-rūpāḥ
kvedaḥ kalevaram aśeḥ a-rujāḥ virohaḥ
nirvidyate na tu jano yad apīti vidvānḥ
kā mānalaḥ madhu-lavaḥ śamayan durāpaḥ*

„Šiame materialiam pasaulyje kiekviena gyva esybė trokšta ateityje būti laiminga, nors ta laimė yra tarsi mirazas dykumoje. Argi dykumoje yra vandens? Kitaip tariant, argi šiame materialiam pasaulyje yra laimė? O kalbant apie šį kūną, kokia jo vertė? Jis tiesiog yra įvairių ligų šaltinis. Taip vadinami filosofai, mokslininkai ir politikai tai labai gerai žino, bet vis tiek ieško laikinos laimės. Laimę surasti labai sunku, tačiau kadangi jie negali suvaldyti savo jausmų, jie vaikosi vadinamos materialaus pasaulio laimės ir niekada nepadaro teisingų išvadų.“

Tokiu būdu materialus pasaulis yra kančių vieta. Žmonės čia stengiasi būti optimistai ir nepastebėti to. Turėdami tokią optimistišką nuotaiką, jie stengiasi prisitaikyti prie bet kokių gyvenimo sąlygų ir bando iš to patirti malonumų trupinius. Tačiau kančios vėl ir vėl apie save primena. Panašiai kaip žmogus, kuris nori pasidžiaugti skaniu tortu, bet baisiai nusivilia aptikęs torte smėlį, taip ir žmogus, kuris stengiasi patirti malonumus materialiam pasaulyje, galiausiai nusivils, susidūręs su neišvengiamu kančių smėliu. Kokios tai kančios? Visi materialiam pasaulyje kenčia nuo:

janma – gimimo;
mḥ tyu – mirties;
jarā – senatvės;
vyādhi – ligų.

Visa šiuolaikinės civilizacijos mokslo ir technikos pažanga nukreipta į tai, kad išvaduotų žmogų nuo šių kančių. Tačiau žmonijai niekuomet nepavyks išvengti šių problemų, kadangi materialus pasaulis pagal apibrėžimą yra „kančių buveinė“. Net jei žmogui pavyks pasiekti rojus planetas, jis vis tiek susidurs su šiomis kančiomis.

Tai Viešpats patvirtina „Bhagavad-gītoje“ (8.16):

*ā-brahma-bhuvanāi lokāi
punar āvartino 'rjuna
mām upetya tu kaunteya
punar janma na vidyate*

„Nuo pačios aukščiausios planetos šiame materialame pasaulyje iki pačios žemiausios – viskas yra kančios vieta, kur nuolat kartojasi gimimas ir mirtis. Tačiau tas, kuris pasiekia Mano buveinę, o Kuntī sūnau, niekuomet nebegimsta iš naujo.“

Be gimimų, mirties, senatvės bei ligų, žmogus gyvendamas materijoje priverstas patirti ir kitas trijų rūšių kančias:

Ādhidaivika-kleša – kančios, kurias sukelia stichinės nelaimės, sukurtos aukštesnių gamtos jėgų;

Ādhibhautika-kleša – kančios, kurias sukelia kitos gyvosios būtybės;

Ādhyātmika-kleša – kančios, kurias sukelia mūsų pačių protas ir kūnas.

Tapusi materialaus pasaulio kaline, siela netenka ramybės. Ji visomis jėgomis stengiasi išvengti šių trijų rūšių kančių, bet ir vėl susiduria su jomis. Tačiau kartais jai atrodo, kad jos nevalgina šios kančios. Tokias gyvenimo akimirkas žmogus suvokia kaip laimę, nors iš tikrųjų tai tik laikinas atokvėpis nuo kančios. Tokios „laimės“ akimirkos greitai baigiasi, todėl materialus pasaulis turi dar vieną savybę - ašāsvatam – laikinas. Viskas, ką žmogus pasiekia šiame pasaulyje, yra tik laikinas laimėjimas ir jam neišvengiamai teks su juo išsiskirti. Ši aplinkybė tampa baimės, liūdesio ir nerimo priežastimi.

Laikinas reiškia, kad visi objektai šiame pasaulyje, pradedant nuo mikroskopinių ir baigiant visatomis, patiria tris būsenas:

sṛi - kūrimas (pradžia);
sthiti - palaikymas (išsaugojimas, vidurys);
pralaya - sunaikinimas (pabaiga).

Vedos moko, kad anapus išorinių ir regimų procesų, kuriant, palaikant ir naikinant viską, slypi subtilios jėgos, kurios persmelkia viską materialiam pasaulyje. Šios jėgos vadinamos guṇomis. Žodis guṇa reiškia savybę, režimą, o taip pat virvę.

Dvi sąlygotų sielų kategorijos ir smulkesnis jų suskirstymas [\[12\]](#)

Yra dvi kategorijos jīvų, kurios pateko į māyos nagus. Vienos yra pasinėrusios į nereikšmingus žemiškus malonumus ir baisiausiai vertina šį materialų pasaulį; o kitos yra nepatenkintos nereikšmingais māyos malonumais ir naudodamosi subtilesniu sugebėjimu skirti, tikisi patirti kokybiškesnę laimę. Todėl šio pasaulio žmonės galima grubiai suskirstyti į dvi grupes: tie, kuriems trūksta gebėjimo skirti tarp dvasios ir materijos, ir tie, kurie turi tokią dvasinę įžvalgą.

Kai kurie tokios įžvalgos neturinčius vadina bhogi – tenkinančiais jusles, o turinčius šią įžvalgą – mumukṣu – siekiančiais išsivadavimo. Žodis mumukṣu čia nereiškia nirbheda-brahma jñānų, kurie siekia nirviśeṣa-brahmos monistinio pažinimo pagalba. Mumukṣu Vedine prasme yra tie, kurie supyko ant materialios egzistencijos ir siekia atstatyti savo dvasinę tapatybę. Žodis mumukṣa pažodžiui reiškia „mukti (išsivadavimo) troškimas“. Kai mumukṣu, atsisakęs troškimo išsivaduoti, pradeda garbinti Bhagavānā, jo bhajanas vadinamas śuddha-bhakti. Šāstros neliepia atsisakyti mukti. Greičiau, kai žmogus, trokštantis išsivaduoti, suvokia tiesas apie Kṛiā ir jīvā, jis iš karto išsivaduoja. Tai patvirtinama „Śrīmad-Bhāgavatam“ (6.14.3-5):

„Jīvų šiame pasaulyje yra nesuskaičiuojama gausybė, kaip dulkių dalelių. Iš visų šių gyvų būtybių labai nedaugelis pasiekia aukštesnes gyvybės formas, tokias kaip žmonės, pusdieviai ir Gandharvos, o iš jų labai nedaugelis laikosi aukštesnių religijos principų.“

„O geriausias iš brāhmanų, iš tų, kurie laikosi aukštesnių religijos principų, labai nedaugelis siekia išsivadavimo, o iš daugybės tūkstančių jo siekiančių, tik keli pasiekia išsivadavimą ar

tobulumą.”

“O didis išminčiau, iš daugybės milijonų tokių išsivadavusių ir tobulų sielų, toks bhaktas, kuris pasiekė visišką ramybę ir pasišventė tik Śrī Nārāyaṇai, yra ypatingai retas.”

Kṛpṇos bhaktai yra dar retesni nei Nārāyaṇos bhaktai, nes jie atsisakė netgi troškimo išsivaduoti. Jie jau yra išsivadavę. Jie lieka šiame pasaulyje tol, kol leidžia kūnas, bet jų žemiška egzistencija kategoriškai skiriasi nuo materialistų. Kṛpṇos bhaktai gyvendami šiame pasaulyje užima dvi padėtis: šeimos žmonių ir atsižadėjusių.

Yra keturios kategorijos žmonių, turinčių dvasinę įžvalgą: sąmoningi (vivekī); trokštantys išsivaduoti (mumukṣu); išsivadavę (mukta); ir bhaktai. Iš jų visų, bendravimas su vivekī ir mumukṣu palankus grubiams materialistams (viṣayī). Muktos yra arba išvadautos asmenybės, turinčios nepasotinamą transcendentinės rasos troškimą, arba impersonalistai, kurie didžiuojasi savo išsivadavimu. Palankus yra tik bendravimas su pirmo tipo muktomis. Nirbheda Māyāvādžiai yra įžeidėjai, ir bendrauti su jais draudžiama visiems. Tokius žmones smerkia „Śrīmad-Bhāgavatam“ (10.2.32):

*ye 'nye 'ravindākṣa vimukta-māninas
tvayy asta-bhāvād aviśuddha-buddhayaḥ
āruhya kṣchreṣṭa paraṁ padaṁ tataḥ
patanty adho 'nāḍṭa-yuṣṭa mad-aḥ ghrayaḥ*

„O Lotosaki Viešpatie, tie, kurie nepriima Tavo lotosinių pėdų prieglobsčio, tuščiai mano, kad jie jau išsivadavo. Jų intelektas yra nešvarus, nes jie nejaučia meilės ir atsidavimo Tau. Iš tiesų jie yra baddha-jīvos. Nors tokie žmonės pasiekia išsivadavimo pakopą atlikdami labai sunkias askezes ir dvasines praktikas, jie puola iš tos padėties, nes ignoruoja Tavo lotosines pėdas.”

Ketvirtoji, turinčių dvasinę įžvalgą, kategorija yra bhaktai, kuriuos arba traukia Bhagavāno turtai ir didybė (aiśvarya) arba Jo saldžios ir intymios savybės (mādhurya). Bendravimas su Bhagavāno bhaktais yra palankus visais atžvilgiais. O jeigu kas ras prieglobstį pas bhaktus, kurie pasinėrę į Jo saldumą, tada jo širdyje pasireiškis viśuddha-bhakti-rasa – transcendentiniai bhakti skoniai.

Dvi žmonių tendencijos [\[13\]](#)

Žmonės turi dvi tendencijas: bahirmukha-pravṛtti – išorinė tendencija; ir antarmukha-pavṛtti – vidinė tendencija. Vedos šias dvi tendencijas apibūdina taip: pirmoji nukreipta į išorinį pasaulį, o antroji nukreipta į sielos vidų.

Kai tyra dvasinė siela pamiršta savo tikrąją tapatybę, ji klaidingai tapatina save su protu, nors protas iš tiesų yra subtilaus materialaus kūno dalis. Taip susitapatinusi su protu, siela naudojasi juslėmis kaip vartais. Taip ją suvilioja išoriniai jauslių objektai. Tai yra išorinė tendencija. Vidinė tendencija parodoma, kai sąmonės srautas nukreipiamas nuo grubios materijos atgal į protą, o iš čia į pačią sielą.

Tas, kurio tendencija daugiau nukreipta į išorę, turi be įžeidimų atlikti visas savo išorines funkcijas, o sādhu-saṅgos pagalba centre visada laikyti Kṛṣṇā. Ši išorinė tendencija greitai sumažės ir pavirs vidine, jei priimsime kṛṣṇā bhakti prieglobstį. Kai bhaktas savo tendencijas visiškai nukreipia vidun, tuomet atsiranda galimybė jam palikti šeimyninį gyvenimą. Tačiau jei bhaktas atsisako šeimos, nepasiekęs šios pakopos, jam išlieka didelis pavojus vėl nupulti. Gṛhastha-āśramas yra ypatinga mokykla, kurioje jėvos gali gauti pamokymus apie ātma-tattvā (dvasines tiesas), ir turi galimybę šiuos dalykus suvokti praktiškai. Kai išsilavinimas pabaigiamas, jie gali palikti šią mokyklą.

Kaip gauti didžiausią naudą iš blogo sandėrio?

Yra keletas paplitusių požiūrių į šį materialų pasaulį:

1. Šis pasaulis yra vienintelė vieta, kokia begali būti, todėl reikia nugyventi taip, kad nebūtų gaila, jog kažko nepatyrėi ar nepajutai. Mirties metu viskas baigsis.

2. Šis pasaulis yra prakeikimas sielai. Tai yra kančios buveinė ir velnio karalystė. Bet kokia asociacija su šiuo pasauliu pasmerkia dar didesnėms kančioms, todėl reikia vengti bet kokio sąlyčio su šiuo pasauliu. Idealiu atveju reikia atsižadėti visos materialios veiklos ir visų malonumų. Reikia praktikuoti askezes ir įveikti potraukį kūniškiems malonumams.

3. Šis materialus pasaulis yra viena iš Kūrėjo os energijų, skirta pataisyti paklydusias sielas. Šiame pasaulyje reikia imti tik tai, kas būtinai reikalinga ir visuomet prisiminti, kam visa tai priklauso. Visus daiktus, tarp jų ir šį kūną, reikia panaudoti tarnaujant tikrajam pasaulio ir kūno šeimininkui.

Akivaizdu, jog trečiasis kelias suteikia didelių privalumų prieš kitus du kelius. Šis kelias vadinamas Kūrėjo os sąmone arba yukta vairāgya (tinkamu atsižadėjimu). „Bhakti rasām ta sindhu“ (1.2.255) sako:

*anāsaktasya vī ayān
yathārham upayuñjata
nirbandha kūrē a-sambandhe
yukta vairāgyam ucyate*

„Kai žmogus neprisiriša prie nieko, bet tuo pat metu suvokia viską susijus su Kūrėju, jo padėtis yra teisinga ir aukščiau nuosavybės jausmo.“

Kūrėjo os Sąmonės praktikos tikslas - visuomet atsiminti Kūrėją ir niekuomet Jo nepamiršti. Gyvenant materialiam pasaulyje, apsuptame tokios daugybės juslinių objektų, prisirišimų, ir t.t. yra labai sunku galvoti apie Kūrėją, kuris yra anapus visos šios reiškinių. Ir vis dėlto galvoti apie Kūrėją visuomet įmanoma. Netgi susiduriant su materialiais dalykais visuomet galima prisiminti Kūrėją ir sudvasinti bet kokią veiklą (žinoma, neprieštaraujančią religijos principams).

Lengviausias būdas tai padaryti yra visuomet suvokti, kad materialus pasaulis yra viena iš Kūrėjo os energijų. Kai žiūrime į pasaulį, ir jis mums atrodo nuostabus, galime prisiminti, kad Kūrėjas jį sukūrė tokį nuostabų. Nėra jokio poreikio dirbtinai atsisakyti grožio ar harmonijos jausmo, kuris atsiranda mumyse, stebint pasaulį. Be viso to jis gi yra Kūrėjo os kūrinija, o visa tai, kas sukurta Viešpaties, yra nuostabu. Tereikia tik susieti tai su Viešpačiu ir suvokti, kaip pats Kūrėjas pasireiškia per savo energijas.

Dvi Kūrėjo os energijos – pavaldusis ir aukštesnis principai

„Bhagavad-gīta“ 7 sk. aprašo, kad Kūrėjas turi dvi energijas - para ir apara - aukštesnę ir žemesnę. Tuo tarpu, kai dauguma iš mūsų nesuvokia aukštesnės energijos, žemesniąją

suvokia ir stebi kiekvienas. Todėl Kṛiṣṇa pirmiausia kalba apie ją, nes ji - lengviausiai mums suvokiama.

„Bhagavad-gītoje“, 7.4 Kṛiṣṇa a sako:

*bhūmir āpo 'nalo vāyuḥ
khaṇ mano buddhir eva ca
ahaṇ kāra itīyaṇ me
bhinnā prakṛtir aṇṇ adhā*

“Žemė, vanduo, ugnis, oras, eteris, protas, intelektas ir netikras ego - visi šie aštuoni pradmenys sudaro Mano atsietas materialias energijas.”

Iš šių 8 pradmenų 5 sudaro vadinamus grubiuosius elementus maha bhūta arba panca bhūta, o trys - subtiluosius elementus - sūkšma bhūta. Penki grubūs elementai susiję su juslių objektais - kvapu, skoniu, forma, lytėjimu ir garsu. Kartu su juslėmis bei mahat tattva, arba visumine materijos substancija, tai sudaro 24 sankhyos filosofijos nagrinėjimo objektus. Tokiu būdu sankhyos filosofija nagrinėja išorinės Viešpaties energijos virsmus ir sąveikas, tačiau užmiršta tai, kad Viešpats yra visų priešasčių priešastis ir tokiu būdu materialaus pasaulio priešastis. Todėl nagrinėdami materialią energiją, turime atsiminti Kṛiṣṇa.

Tačiau ši materialinė energija nėra tobula. Kai žmogus įgyja truputį žinių apie dvasinio pasaulio prigimtį, jis supranta, kad egzistuoja ir aukštesnė Viešpaties energija, kuri tiesiogiai susijusi su Viešpačiu, t.y. Pats Kṛiṣṇa palaiko šią energiją asmeniškai ir padeda šiai energijai suvokti savąją prigimtį. Tai aukštesnioji gamta arba dvasinės sielos. „Bhagavad-gītoje“ 7.5 Kṛiṣṇa a sako:

*apareyam itas tv anyāḥ
prakṛtiḥ viddhi me parām
jīva-bhūtāḥ mahā-bāho
yayedaḥ dhāryate jagat*

“Be žemesniosios energijos, o tvirtaranki Arjuna, egzistuoja ir kita - aukštesnioji Mano energija,

apimanti gyvąsias esybes, kurios naudojasi materialios žemesniosios gamtos ištekliais.”

Šis materialus pasaulis egzistuoja dėl gyvųjų esybių. Jis sukurtas tam, kad gyvosios būtybės bandytų patenkinti savo poreikį valdyti ar mėgautis.

Tiek aukštesniosios tiek žemesniosios gamtos egzistencija visiškai priklauso nuo Viešpaties, todėl jos turi būti Jam dėkingos. Jos niekuomet neprilygs Viešpačiui. Nors kokybine prasme mes esame tapatūs Jam, kiekybiškai mes esame atomo dydžio sielos (anu atma), o Viešpats yra begaliniai didelė siela (vibhu atma). Būdamos begaliniai mažos, dvasinės sielos visuomet linkusios pasiduoti iliuzijos poveikiui ir galvoti: “aš esu besimėgaujantis”.

„Bhagavad-gītoje“ 7.6 posme Kṛiṣṇa pasako apie dar viena Jo pažinimo aspektą. Kadangi jis yra visa ko šaltinis, iš esmės Jis yra viskas, ką galima pažinti ar patirti tiek materialame, tiek dvasiniame pasaulyje. Visa tai, ką mes matome, yra viena ar kita prasme Kṛiṣṇa os pasireiškimai. Kṛiṣṇa yra visa ko pradžia ir pabaiga. Nėra tiesos aukštesnės už Jį, ir Jis viską laiko, kaip suvertus perlus laiko siūlas. Tai reiškia, kad niekas neturi nepriklausomos egzistencijos nuo Jo. Jis yra vienintelis egzistuojantis. Jei mes galime suvokti šį pasaulį kaip tikrą, tai tik todėl, kad pats pasaulis, stebėtojas ir pats stebėjimas yra sukurti Jo paties. Materialus pasaulis yra apreikštas laikinai, ir nepaisant to jis mums atrodo tikras ir realus tarsi egzistuoję amžinai. Nors jis nuolat kinta, mes nuolat prisirišame prie jo laikinų formų. Tačiau pačios šios formos yra iliuzinės. Vienintelė Dievo egzistencija yra reali. Todėl Jis yra Absoliuti Tiesa.

Kṛiṣṇa yra tai, kas padaro įvairius objektus pažiniais - tai yra jis suteikia išskirtinumą įvairiems daiktams, todėl Kṛiṣṇa sako, kad Jis yra vandens skonis, saulės ir mėnulio šviesa, Vedų mantrų skiemuo “om”, garsas eterijoje, žmogaus gabumai.

Jis pirmapradis žemės kvapas ir ugnies kaitra, gyvųjų gyvybė ir asketų askezė.

Jis yra pirmapradė gyvasties sėkla, išmintingųjų išmintis ir galiūnų narsa.

Jis - jėga stipriųjų, kurių nejaudina aistros. Jis yra lytinis gyvenimas, neprieštaraujantis religijos principams.

Visa tai, ką mes matome visoje kūrinijoje, yra trijų guų pasireiškimas. Šios guos yra Kūnos energijos apraiškos. Nors Kūna yra viskas, Jis yra nepriklausomas. Jo nevaldo materijos guos.

Dešimtame „Bhagavad-gītos“ skyriuje Kūna toliau aiškina, kaip Jį pažinti šiame pasaulyje. Nors iš tiesų viskas yra Jis, tačiau viskas yra Jo energijų pasireiškimai.

Kūna neliepia mums palikti viską, kas materialu ir užsiimti vien dvasine praktika. Greičiau Kūna siūlo suvokti, kad materialus pasaulis priklauso Jam ir viską panaudoti tarnaujant Jam. Tokiu būdu sudvasinama materija ir kūnas. Kūna sako „Bhagavad-gītoje“, 10.41:

*yad yad vibhūtimat sattva
śrīmad ūrjitam eva vā
tat tad evāvagaccha tva
mama tejo-śa-sambhavam*

„Visa tai, ką gražaus, galingo ar vertingo matai šioje egzistencijoje, visa tai, kam suteiki prasmę, neatmesk, o kaskart gilinkis į tai, ir tu pamatysi, jog tai, ką taip vertini šiame pasaulyje, iš tikrųjų kyla iš Mano spindesio mažytės dalelės“.

Kai kurie dalykai netgi šiame pasaulyje yra tiesioginiai Jo dvasinės galios pasireiškimai. Jie yra vadinami Jo vertenybėmis. Visa tai, ką nuostabiausio ar stebuklingiausio galima pamatyti ar patirti šioje visatoje, yra vadinama Kūnos vibhūti. Kūnos didybę galima pažinti pagal Jo vertenybes, todėl Kūna priskiria visas šias vertenybes sau pačiam.

Pavardinsime kai kurias iš jų:

Aš Supersiela, visų gyvų būtybių širdyse, Aš - visų būtybių pradžia, vidurys ir pabaiga.

iš Ādityų Aš - Višvas,

iš šviesulių - spindulingoji Saulė,

iš Marutų Aš - Mariči,

iš žvaigždžių Aš - Mėnulis.

iš Vedų Aš - Sāma Veda,

iš pusdievių Aš - Indra,

iš juslių Aš - protas.

Aš - gyvųjų būtybių gyvybės jėga (sąmonė).

iš Rudrų Aš - Viešpats Šiva,

iš Yakšų ir Rākṣasų Aš - Kuvera,

iš Vasu Aš - Agni,

iš kalnų - Meru,

iš šventikų Aš – Bṛ haspatis,

iš karvedžių Aš - Kārtikeya,

iš vandenų Aš - vandenynas.

Iš išminčių Aš – Bhṛ gu,

iš garso virpesių Aš – Oṃ ,

iš aukų Aš - japa,

iš nejudamų kūnų Aš - Himālayai.

Iš medžių Aš - banjanas,

iš išminčių tarp pusdievių Aš - Nārada,

iš gandharvų Aš - Čitraratha,

iš siddhų Aš - Kapila.

Iš žirgų Aš – Uccaiśravā

iš dramblių Aš - Airāvata,

iš žmonių Aš - karalius.

Iš ginklų Aš - žaibas,

tarp karvių - surabhi,

tarp giminės pratęsimo priežasčių Aš - Kandarpa,

iš gyvačių Aš - Vāsuki.

Iš nāgų Aš - Ananta,

iš vandens gyventojų Aš – Varuṅga,

iš protėvių Aš - Aryamā,

iš teisingumo vykdytojų Aš - Yama.

Iš demonų daitių Aš - Prahlāda,

iš nugalėtojų Aš - laikas,

iš žvėrių - esu liūtas,

iš paukščių – Garuda.

Iš valančių jėgų Aš - vėjas,

iš valdančių ginklų - Rāma,

iš žuvų esu ryklis,

iš upių - Ganga.

iš mokslų Aš - mokslas apie savąjį Aš,

iš logikų - aš galutinė tiesa (išvada).

iš raidžių Aš - raidė A, o iš sudėtinių žodžių Aš - dvinaris, iš kūrėjų Aš - Brahmā.

Aš - mirtis ir kuriantis pradas,

iš moterų Aš - šlovė, sėkmė, grakšti kalba, atmintis, nuovoka, ištikimybė bei kantrybė.

Iš mėnesių Aš – Mārgaśīrī a (lapkritis-gruodis),

iš metų laikų Aš - pavasaris.

Iš suktybių Aš - azartinis lošimas,

Aš spindesys to, kas spindi, pergalė, nuotykis, stipruolio jėga.

Iš Vāsi ainių Aš - Vāsudeva,

iš Pālavų Aš - Arjuna,

Iš išminčių - Vyāsa,

iš mąstytojų - Uśanā.

Iš savivalės malšinimo priemonių Aš - bausmė,

iš siekiančių pergalės Aš - dorovė,

iš paslapčių Aš - tyla,

iš išminčių Aš - išmintis.

Aš sėkla, pradedanti visas gyvas būtybes.

Tokiu būdu Kūrėjas tik mažiausia savo dalelyte persmelkia visą šią kosminę kūriniją. Suvokdami, koks didingas šis pasaulis, galime tik bandyti tuščiai įsivaizduoti dvasinį pasaulį, kuris yra laisvos ir neribotos, Kūrėjo vidinės galios pasireiškimas. Tokiu būdu, suvokdami šią kūriniją kaip Dievo tvarinį, galime suprasti bent tam tikrus Dievo planus mūsų atžvilgiu.

[1] Bhaktivinoda Thakura, „Jaiva dharma“, 7 skyrius.

[2] Ten pat

[3] Ten pat.

[4] Ten pat.

[5] Bṛhad āraṇyaka Upaniṣad, 1.3.28: asato mā sad gamaya, tamaso mā jyotir gamaya, mṛtyor māmā taṁ gamaya.

[6] „Muṇḍaka Upaniṣad“, 3.2.8.

[7] Śaṅkara, „Śariraka Bhāṣya“, 2.2.31: *śūnyavāḍipakā astu sarvapramā a-vipratī iddha itī tannirākara āya nāḍara kriyate, na hi ayam sarvapramā aprasiddho lokavyavahāra anyat-tattvam anadhigamya śakyate apanhotum.*

[8] Vyasa, „Brahma Sūtra“, 2.2.28: *nābhāva upalabdheh.*

[9] Šv. Augustinas, „Confessiones“, 7.11 ir 11.4.

[10] Beveik visas šis skirsnis yra truputį perfrazuotas iš Anand Coomaraswamy, „Time and Eternity“, pp 6-7.

[11] Bhaktivinoda Thakura, „Jaiva dharma“, 7 skyrius.

[12] Bhaktivinoda hākura, „Jaiva dharma“, 7 skyrius.

[13] ten pat.